

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 288
din 10.03.2021

Dosar nr.: 98/2020

Petiția nr.: 1009/12.02.2020

Petent:

Reclamat: Primăria Municipiului Timișoara

Societatea de Transport Public Timișoara

Obiect: posibilă faptă de discriminare săvârșită prin refuzul accesului la serviciile publice de transport în comun

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Primăria Municipiului Timișoara (în continuare PMTm.) prin reprezentant legal cu sediul în Timișoara, Bd. Constantin Diaconovici Loga 1, județ Timiș

3. Societatea de Transport Public Timișoara (în continuare STP Tm.) prin reprezentant legal cu sediul în Timișoara, bd. Dambovița nr.67, județ Timiș

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. Petentul, persoană cu handicap utilizator de scaun rulant, reclamă posibile fapte de discriminare petrecute în data de 11.02.2020. Petentul susține că prima faptă s-a petrecut la ora 16,08, prin refuzul șoferului troleibuzului nr. 3003 de a-l urca în acest mijloc de transport în comun cu ajutorul rampei. Acesta precizează, de asemenea, faptul că în aceeași dată, la câteva minute distanță acesta a încercat să se urce în tramvaiul nr. 305, însă vatmanul a refuzat să îi deschidă liftul hidraulic motivând că există taxiuri. Ajutat și de insistențele călătorilor, petentul precizează că, până la urmă, vatmanul l-a urcat în tramvai.

III. Procedura de citare

5. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adresei nr. 1415/27.02.2020 și nr. 1009/2 părțile au fost citate pentru termenul din 13.03.2020. Ulterior acest termen a fost amânat. Părțile au fost recitate prin citațiile înregistrate sub nr. 3487/12.06.2020 în condițiile stării de alertă declanșată de pandemia produsă de coronavirusul SARS-CoV-2.

6. Dintre părțile reclamate, doar reclamata STP Tm a răspuns la citație prin adresa nr. 4274/15.07.2020.
7. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

8. Petentul, prin petiția înregistrată la CNCD sub nr. 1009/12.02.2020, a sesizat următoarele:

- este o persoană cu dizabilități, utilizatoare de scaun rulant;
- în data de 11.02.2020 trebuia să se deplaseze la unul dintre evenimentele organizate de Asociația Ceva de Spus al cărui membru este și a încercat să se folosească, ca de obicei, de mijloacele de transport în comun. Astfel, a încercat să ia troleibuzul nr. 3003 de pe linia 14 din stația Cimitirul eroilor în direcția de mers Piața 700, dar nu a fost luat de șofer pentru că acesta a susținut că era nou și nu știa să deschidă rampa. Ulterior, petentul, pe la ora 16,39, în aceeași zi, a dorit să ia tramvaiul nr. 1 din Piața 700 în direcția de mers spre Piața Traian, dar vatmanul tramvaiului nr. 305 nu a dorit să îi deschidă liftul hidraulic motivând că există taxiuri accesibile. La insistențele sale și ale călătorilor, petentul susține că a fost urcat până la urmă în tramvai.
- în concluzie, petentul solicită CNCD luarea unor măsuri prin care să oprească această discriminare a persoanelor cu dizabilități.

Susținerile reclamatului

9. Reclamata STP Tm. a depus un punct de vedere înregistrat la CNCD sub nr. 4274/15.07.2020 cu privire la această sesizare prin care susține următoarele:

- urmare a citației primite, societatea a identificat cei doi angajați, respectiv șoferul și vatmanul în persoane dlui (în continuare)- șofer autobuz și dl. (în continuare)- vatman tramvai. După identificare celor doi angajați societatea a declanșat procedura de cercetare disciplinară față de ambii.
- societatea a acordat întotdeauna o importanță deosebită acestor categorii de călători, în speță persoane cu dizabilități și instruiesc periodic personalul cu privire la obligațiile ce îi revin față de această categorie.
- societatea a atașat o serie de documente în susținerea poziției sale, respectiv: notele explicative ale dl. si , Concluziile comisei de cercetare transpuse prin Nota informativă nr. 5935/10.03.2020 și Nota informativă nr. 3956 din 10.03.2020, Nota internă nr. 3519/20.02.2019, Procesul verbal de informare conform Notei Interne nr. 3519/20.02.2019, Procesul verbal de instruire nr. 21/16.01.2020 – Secția Transport Troleibuze, extras din OUG nr. 195/2002, extras din HG nr. 139/2006, extras din manualul conducătorului de troleibuz

10. Din cuprinsul notei explicative a dl. din data de datată în 28.02.2020 și semnată, acesta a susținut faptul că acesta a deschis și urcat o persoană cu dizabilități de la stația Piața 700 până la Piața Traian. De altfel, acesta a anunțat și dispeceratul, iar camerele video au înregistrat și timpii parcurși. Totodată, acesta susține faptul că în timp ce manevra liftul pentru a-l urca l-a informat pe petent că au fost aduse și mașini noi speciale pentru persoane cu dizabilități, moment în care persoana în cauză s-a simțit ofensată și a ridicat tonul devenind reclacitrant.

11. Din cuprinsul notei explicative a dl. a rezultat că nu au fost instruiți pe perioada școlarizării cu privire la folosirea dispozitivelor destinate urcării persoanelor cu handicap în mijloacele de transport în comun. De asemenea, acesta a mai susținut și faptul că la unele troleibuze chiar lipsește o piesă cu care se poate pune în mișcare întreg sistemul pentru urcarea acestor persoane.

12. Față de aceste note explicative, comisia de cercetare disciplinară doar i-a muștrat/avertizat verbal pe cei doi conducători ai mijloacelor de transport în comun.

VI. Cadrul legal aplicabil

Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

13. Ulterior analizei celor expuse, Colegiul director consideră aplicabile sesizării nr.1009/12.02.2020 următoarele dispoziții legale:

- art. 4, alin.2 din cuprinsul Constituției României
- art. 2, alin.1 și art. 10, lit.a din O.G. nr.137/2000,
- art. 6, alin 1, lit e și art. 22 din cuprinsul Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, actualizată.

14. Colegiul director reține că petentul reclamă o *posibilă faptă de discriminare* pe criteriul persoana cu dizabilități. În fapt, petentul, persoana cu handicap utilizator de scaun rulant, reclamă posibile fapte de discriminare petrecute în data de 11.02.2020. Prima faptă, petentul susține că s-a petrecut la ora 16,08, prin refuzul șoferului troleibuzului nr. 3003 de a-l urca în acest mijloc de transport în comun cu ajutorul rampei. Acesta precizează de asemenea, faptul că în aceeași dată, la câteva minute distanță acesta a încercat să se urce în tramvaiul nr.305, însă vatmanul a refuzat să îi deschidă liftul hidraulic motivând ca există taxiuri. Ajutat și de insistențele călătorilor, până la urmă, petentul precizează că vatmanul l-a urcat în tramvai

15. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

16. Potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, prin discriminare se înțelege acel tratament diferențiat ce are la bază un criteriu, dintre cele prevăzute în lege, și care are drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege.

17. Conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare *"orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice"*.

18. Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere

- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

19. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate

20. Față de susținerile părților și documentele depuse la dosar, ținând cont de dispozițiile art. 6, alin. 1, lit e din Legea nr. 448/2006, actualizată care dispun: “Persoanele cu handicap beneficiază de drepturi la: e) locuință, amenajarea mediului de viață personal ambiant, transport, acces la mediul fizic, informațional și comunicațional;” și de prevederile art. 22 din cuprinsul aceluiași act normativ care dispun:” Autoritățile administrației publice locale, precum și societățile comerciale ce dețin licență de traseu au obligația să ia următoarele măsuri specifice în vederea asigurării transportului în comun al persoanelor cu handicap: a) să achiziționeze mijloace de transport în comun adaptate nevoilor persoanelor cu handicap, dotate inclusiv cu sisteme de avertizare audio și video; b) să adapteze mijloacele de transport în comun aflate în circulație, în limitele tehnice posibile, conform reglementărilor în vigoare, pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu handicap, inclusiv în ceea ce privește dotarea acestora cu sisteme de avertizare audio și video; c) să realizeze, în colaborare ori în parteneriat cu persoane juridice, publice sau private, programe de transport al persoanelor cu handicap. (la 25-07-2020, Articolul 22 din Secțiunea a 5-a , Capitolul II a fost modificat de [Punctul 9, ARTICOLUL UNIC din LEGEA nr. 145 din 22 iulie 2020, publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 648 din 22 iulie 2020](#))” Colegiul Director ia act de existența a două fapte distincte, respectiv:

- Petentul susține că prima faptă s-a petrecut la ora 16,08, prin refuzul șoferului troleibuzului nr. 3003 de a-l urca în acest mijloc de transport în comun cu ajutorul rampei.
- Cea de a doua faptă descrisă de petent este aceea că, în aceeași dată, la câteva minute distanță, acesta a încercat să se urce în tramvaiul nr. 305, însă vatmanul a refuzat să îi deschidă liftul hidraulic motivând că există taxiuri. Ajutat și de insistențele călătorilor, petentul precizează că, până la urmă, vatmanul l-a urcat în tramvai.

21. Astfel, față de prima faptă, Colegiul director ia act de faptul că Societatea de Transport Public Timișoara a depus toate diligențele față de plângerea petentului, astfel că a fost constituită o comisie de disciplină în interiorul societății, care a constatat faptul că refuzul șoferului troleibuzului 3003 de a-l urca pe petent în mijlocul de transport în comun a fost cauzată de niște carente tehnice, având în vedere că lipsea cârligul de desfacere și placa pentru prinderea cârligului e desfacere.

22. Față de cea de a doua faptă, Colegiul director constată că nu a existat refuzul de a-l transporta pe petent, persoană cu dizabiliate locomotorie, dar și față de aceste susțineri, STP Tm a constituit o comisie de disciplină. Răspunsurile date de conducătorul

tramvaiului nr. 305 contrazic susținerile petentului, având în vedere faptul că acesta precizează că:

„2. În data de 11.02.2020, fiind de servici pe linia 1 din Piața 700 am luat o persoană cu dizabilități și am dus-o până în Piața Traian; am anunțat dispeceratul și se poate vedea pe camerele video sau timpii de parcurs .

3. În timp ce manevram liftul știind că domnul este din Arad, l-am informat că s-au adus mașini noi, special pentru persoane cu handicap, la care persoana s-a simțit ofensată și-a ridicat tonul la mine, devenind reclacitrantă”(fila 18 dosar).

21. Concluziile comisiei disciplinare organizate în cadrul STP Tm reținute de Colegiul director precizează faptul că vatmanul nu a fost instruit în cadrul școlii de formare profesională să folosească liftul hidraulic (fila 19 din dosar) și că acesta fost atenționat verbal.

22. Potrivit art. 10 lit. g, din O.G.137/2000, republicată, „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, discriminarea unei persoane pentru motivul că aparține unei anumite rase, naționalități, etniei, religii, categorii sociale sau unei categorii defavorizate, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a acesteia, într-un raport de muncă și protecție socială, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, manifestată în următoarele domenii:g) refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la **serviciile oferite de companiile de transport în comun** - prin avion, vapor, tren, metrou, autobuz, troleibuz, tramvai, taxi sau prin alte mijloace; ”

23. Cu privire la sancționarea faptelor de discriminare, Colegiul director are în vedere prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Proporționalitatea se poate asigura prin acordarea graduală a amenzii, în funcție de gravitatea faptei, între limitele stabilite de lege.

24. Având în vedere motivele expuse mai sus, Colegiul director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive ale unei fapte de discriminare prevăzute de art. 2 alin. 1 și art. 10 lit. g) și art.15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

25. Având în vedere faptul că societatea reclamată a depus toate diligențele în vederea lămuriri aspectelor sesizate, inclusiv prin crearea comisiei disciplinare care a investigat cele întâmplate, Colegiul director aplică sancțiunea avertismentului contravențional, în conformitate cu prevederile O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, respectiv art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7.

26. Totodată, Colegiul director al C.N.C.D. recomandă societății reclamate instruirea șoferilor de troleibuz și vatmanilor pentru gestionarea cazurilor în care sunt implicate persoane cu dizabilități și de asemenea, recomandă STP Tm remedierea defectăunilor tehnice existente în parcul auto și de tramvaie.

Față de cele de mai sus, în temeiul art.20 alin.(2) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu potrivit art. 2 alin. 1, art. 10 lit.g) și art.15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. Sancționarea Societății de Transport Public Timișoara, prin reprezentant legal, cu avertisment, pentru faptele prevăzute art. 2 alin. 1, art. 10 lit. g) și art.15 din O.G. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
3. Recomandă societății reclamate instruirea șoferilor de troleibuz și vatmanilor pentru gestionarea cazurilor în care sunt implicate persoane cu dizabilități;
4. Recomandă societății reclamate remedierea defecțiunilor tehnice existente în parcul auto și de tramvaie.
5. Monitorizarea, în temeiul art. 19, alin.1, lit d din O.G. nr. 137/2000 a activității Societății de Transport Public Timișoara pe o perioadă de 6 luni în vederea îndeplinirii recomandărilor sus-menționate.
6. Câte o copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu e cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la de deliberări desfășurată on line în data de 10.03.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN - Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru(on-line), OLTEANU CĂTĂLINA – Membru (on-line), POPA SORINA CLAUDIA – Membru (on-line)

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Redactată și motivată: CJ/CCS
Data redactării: 17.03.2020

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.